

ΜΑΘΗΜΑ 1^ο

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Τα γράμματα της γλώσσας μας κάνουν το **αλφάβητο** και είναι 24:

α, Α = άλφα
β, Β = βήτα
γ, Γ = γάμα
δ, Δ = δέλτα
ε, Ε = έψιλον
ζ, Ζ = ζήτα
η, Η = ήτα
θ, Θ = θήτα
ι, Ι = γιώτα
κ, Κ = κάπα
λ, Λ = λάμδα
μ, Μ = μι

ν, Ν = νι
ξ, Ξ = ξι
ο, Ο = όμικρον
π, Π = πι
ρ, Ρ = ρο
σ, Σ = σίγμα
τ, Τ = ταυ
υ, Υ = ύψιλον
φ, Φ = φι
χ, Χ = χι
ψ, Ψ = ψι
ω, Ω = ωμέγα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψε δυο λέξεις με 4 διαφορετικά γράμματα, δυο λέξεις με 6 διαφορετικά γράμματα.

2. Βρες το αίνιγμα:

Μετρώ τα βρίσκω τέσσερα, διαβάζω λείπει ένα, μα ποιος αυτά τα γράμματα, μου τα' χει μαγεμένα;

Τι είναι;

(Είναι ένας αριθμός...)

ΜΑΘΗΜΑ 2^ο

ΦΩΝΗΕΝΤΑ - ΣΥΜΦΩΝΑ

Τα φωνήεντα είναι 7 και φωνάζουν δυνατά:

α, ε, η, ι, ο, υ, ω

Τα σύμφωνα 17 και σου μιλούν ψιθυριστά:

β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε τα φωνήεντα των παρακάτω λέξεων σε κύκλο και τα σύμφωνα σε τετραγωνάκι:

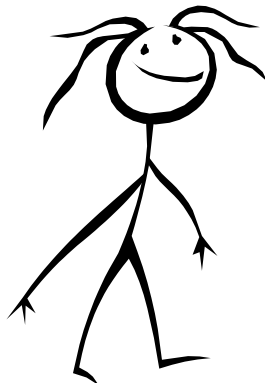
μ η τ έ ρ α
ή λ ι ο ς
κ α ρ έ κ λ α
σ π ί τ ι

2. Ποια είναι τα μικρά τους;

Κ κ, Υ _, Μ _, Ψ _, Σ _, Β _, Ξ _, Ν _, Ω _, Δ _

3. Ποια είναι τα κεφαλαία τους;

α Α, ε _, η _, ι _, ζ _, θ _, λ _, γ _, π _, ν _

ΜΑΘΗΜΑ 3^ο

ΤΑ ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ

Τα **δίψηφα φωνήεντα** της γλώσσας μας είναι τα εξής:

αι = ε, **ει** = ι, **οι** = ι, **ου** = ου, **υι** = ι

και λέγονται έτσι γιατί γράφονται με δύο γράμματα (ψηφία), αλλά τα λέμε με μια φωνή.

(Το **υι** σπάνια το χρησιμοποιούμε:
Ο Χριστός είναι **υιός** (γιος) του Θεού.)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υπογράμμισε τα δίψηφα φωνήεντα στο ποίημα:

Την κυρά αλεπού την είδα
που την πιάσαν στην παγίδα
και της κόψαν μια χαρά
πέρα ως πέρα την ουρά.

2. Γράψε προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

Ο σκύλος γαβγίζει.   —————>   **Οι** σκύλοι γαβγίζουν.

Ο γεωργός σπέρνει.   —————>   _____

Ο κηπουρός ποτίζει.   —————>   _____

ΜΑΘΗΜΑ 4^ο

ΟΙ ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ λέγονται δυο φωνήεντα που προφέρονται σε μια συλλαβή.

Οι δίφθογγοι είναι: **άη, αί (ή αιϊ)**
όη, όι (ή οϊϊ)

Όταν τονίζονται, ο τόνος μπαίνει στο πρώτο φωνήεν:

βόηθα, νεράιδα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υπογράμμισε τους διφθόγγους στις λέξεις αυτές:
- 2.

κελαηδούν, καημένος, μαϊμού, κορόιδο,
οικογένεια, αϊτός, παίζω, ανόητος, βοηθώ, ρόιδι.

2. Βρες από το βιβλίο η «ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ» 6 λέξεις με διφθόγγους και γράψε τες.

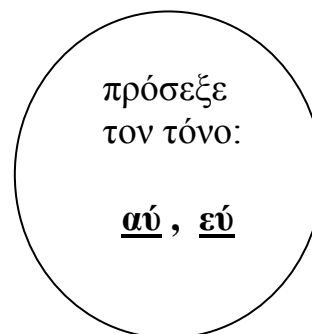
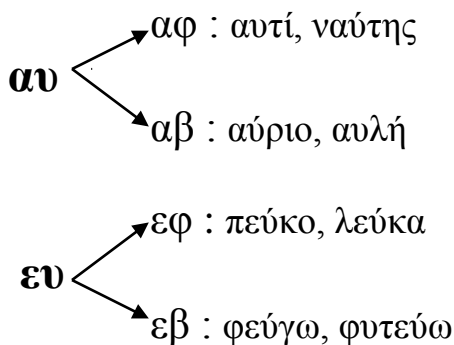

ΜΑΘΗΜΑ 5^ο

ΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ αυ, ευ

Το αυ και το ευ είναι συνδυασμοί φωνηέντων και έχουν διαφορετική προφορά:

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε στις προτάσεις αυτές το συνδυασμό που λείπει:

Τα παιδιά πηγαίνουν περίπατο με το __τοκίνητο.
Μαζ__ουν λουλούδια. Τα κορίτσια χορ__ουν κάτω από τα
π__κα και τις ψηλές λ__κες.
Όλοι είναι __χαριστημένοι. Θα λένε __ριο στο σχολείο γι'
__τά που είδαν στην εξοχή.

2. Ένωσε τις λέξεις και γράψε μια σύνθετη:

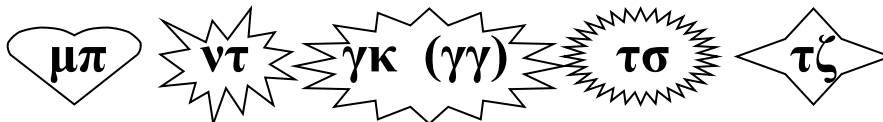
αυγό + θήκη → _____
αυλή + πόρτα → _____
μαύρος + πίνακας → _____
αυτό + κινητό → _____

ΜΑΘΗΜΑ 6^ο

ΤΑ ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Τα δίψηφα σύμφωνα της γλώσσας μας είναι τα εξής:

π.χ. τζάμι, ντουλάπα, μπαστούνι, τσατσάρα, καραγκιόζης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υπογράμμισε τα δίψηφα σύμφωνα στις παρακάτω λέξεις:

μπαμπάκι, ντύνω, γκιόνης, τσίχλα, αμπέλι, πέντε,
αγκάθι, τζάκι, έτσι, μπαούλο

2. Συμπλήρωσε το δίψηφο σύμφωνο που λείπει:

Ο μπα__άς της Ελενί__ας, ο κύριος Χαράλα__ος, είναι ψαράς.
Ψαρεύει λιθρίνια, __ιπούρες, μαρίδες, μπαρ__ούνια
και άλλα ψάρια.

3. Βρες στο βιβλίο της «ΓΛΩΣΣΑΣ» σου 4 λέξεις με δίψηφα σύμφωνα:

ΜΑΘΗΜΑ 7^ο

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πρόταση είναι τ' όνομά μου κι είμαι μια κουβέντα μόνο,
από κεφαλαίο αρχίζω, σε τελεία τελειώνω.

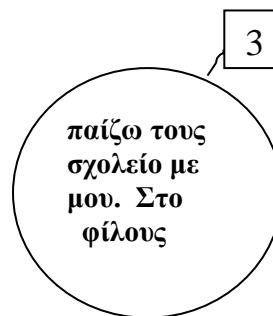
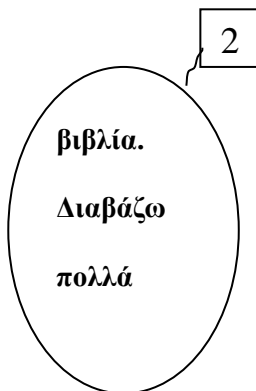
Κάθε πρόταση έχει ένα απλό νόημα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε κεφαλαίο στην αρχή της πρότασης:

__α παιδιά μίλησαν για το καλοκαίρι.
__ Μίμης πήγε στο νησί. __ Άννα πήγε στο
χωριό του παπού. __λοι πέρασαν όμορφα.

2. Φτιάξε προτάσεις με τις μπερδεμένες λέξεις:

1. _____
2. _____
3. _____

ΜΑΘΗΜΑ 8^ο

ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

Κάθε πρόταση γίνεται από λέξεις. Μια πρόταση μπορεί να έχει μια, δυο, τρεις ή περισσότερες λέξεις.

ΠΡΟΣΕΞΕ: *Οι λέξεις στην πρόταση μπαίνουν με ορισμένη σειρά.

*Με την παρακάτω σειρά δεν καταλαβαίνουμε τι μας λέει η πρόταση. Δεν έχει νόημα:

Τώρα τάξη στην παιδιά τα μπαίνουν.

*Τις βάζουμε στην κανονική τους σειρά και η πρόταση έχει νόημα:

Τα παιδιά μπαίνουν τώρα στην τάξη.

*Μπορούμε ν' αλλάξουμε τη σειρά των λέξεων χωρίς ν' αλλάξει το νόημα:

**Μπαίνουν τώρα στην τάξη τα παιδιά.
Τώρα τα παιδιά μπαίνουν στην τάξη.
Στην τάξη μπαίνουν τώρα τα παιδιά.
Τώρα μπαίνουν τα παιδιά στην τάξη.**

ΑΣΚΗΣΗ

Άλλαξε τη σειρά των λέξεων της πρότασης, ώστε να βγαίνει νόημα:

- Φέτος το καλοκαίρι πήγα σε νησί.

- _____

- _____

- _____

ΜΑΘΗΜΑ 9^ο

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ

Πολλές φορές χρησιμοποιούμε λέξεις που δεν είναι ελληνικές, ενώ στη θέση τους μπορούμε να βάλουμε λέξεις της γλώσσας μας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Ένωσε κάθε ξένη λέξη με την αντίστοιχη ελληνική και προσπάθησε να χρησιμοποιείς τις ελληνικές λέξεις:

ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

ρεστοράν *
φιλμ *
σινεμά *
καρτ ποστάλ *

ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

* κάρτα
* κινηματογράφος
* ταινία
* εστιατόριο

2. Βρες κι εσύ 2 ή 3 λέξεις, που δεν είναι ελληνικές, αλλά τις χρησιμοποιούμε.

ΜΑΘΗΜΑ 10^ο

ΟΙ ΣΥΛΛΑΒΕΣ

Κάθε λέξη χωρίζεται σε μικρά κομμάτια τις συλλαβές.

Στη γλώσσα μας έχουμε λέξεις:

- **μονοσύλλαβες**, που έχουν **μία** συλλαβή: και, που, το .....
- **δισύλλαβες**, που έχουν **δυο** συλλαβές: εσύ, ζωή, τόπι .....
- **τρिसύλλαβες**, που έχουν **τρεις** συλλαβές: μητέρα, μολύβι .....
- **πολυσύλλαβες**, που έχουν **περισσότερες από τρεις** συλλαβές: αυτοκίνητο, μαρκαδόρος .....

ΑΣΚΗΣΗ

Χώρισε τις λέξεις σε *μονοσύλλαβες, δισύλλαβες, τρισύλλαβες, πολυσύλλαβες*:

τώρα, παράθυρο, φως, παιδί, κάποτε, σοκολάτα, σαν, στο, βιβλιοθήκη, κήπος, ουρανός, θάλασσα, έχω, δεν, κάθομαι, τηλέφωνο

ΜΟΝΟΣΥΛΛΑΒΕΣ	ΔΙΣΥΛΛΑΒΕΣ	ΤΡΙΣΥΛΛΑΒΕΣ	ΠΟΛΥΣΥΛΛΑΒΕΣ

ΜΑΘΗΜΑ 11^ο

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Ουσιαστικά λέγονται οι λέξεις που μας φανερώνουν **πρόσωπα, ζώα, φυτά ή πράγματα.**

π.χ. **πρόσωπα** → δάσκαλος, μωρό, Νίκος .....
ζώα → λύκος, γάτα, πουλί .....
φυτά → λεμονιά, ελιά, γιασεμί .....
πράγματα → μολύβι, τόπι, γλάστρα .....

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. **Ποιος** το κάνει; Γράψε το ουσιαστικό:

_____ σπέρνει το χωράφι του.
_____ χτίζει τη φωλιά του.
_____ κοιμίζει το μωρό της.
_____ πηγαίνει στο σχολείο.

2. Γράψε 2 πρόσωπα, 2 ζώα, 2 φυτά και 2 πράγματα:

πρόσωπα → .....
ζώα → .....
φυτά → .....
πράγματα → .....

3. Συμπλήρωσε τις προτάσεις **με ουσιαστικά**:

Το τριαντάφυλλο είναι .....
Το κρυφό είναι .....
Ο Τάσος είναι .....
Η σούπα είναι .....

ΜΑΘΗΜΑ 12^ο

ΤΑ ΑΡΘΡΑ

Άρθρα είναι οι μικρές λέξεις **ο, η, το** και **ένας, μία, ένα**, που μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά.

Οριστικά άρθρα είναι τα άρθρα **ο, η, το**, που μας μιλούν για κάτι ορισμένο. Π.χ. **Ο** μαθητής γράφει.

Αόριστα άρθρα είναι τα άρθρα **ένας, μία (μια), ένα**, που μας μιλούν για κάτι που δεν ξέρουμε (**αόριστο**). Π.χ. **Ένας** μαθητής γράφει.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υπογράμμισε τα άρθρα (οριστικά και αόριστα) στις παρακάτω προτάσεις:

Έρθε **ο** χειμώνας. **Ο** αέρας, **η** βροχή και **το** χιόνι μας επισκέπτονται συχνά. **Η** παγωνιά και **το** κρύο μας βασανίζουν. **Ένας** λύκος πεινά. **Μια** αλεπού σκοτώθηκε. **Ένα** πουλάκι πάγωσε.

2. Ξαναγράψε τις παρακάτω προτάσεις, αλλά με αόριστο άρθρο:

Ο ψαράς ψαρεύει. → **Ένας** ψαράς ψαρεύει.

Η φωνή ακούγεται. → _____

Το αυτοκίνητο περνά. → _____

Το παιδί παίζει. → _____

Ο άνθρωπος τρέχει. → _____

Η γυναίκα φωνάζει. → _____

ΜΑΘΗΜΑ 13^ο

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Τα ουσιαστικά έχουν 2 αριθμούς:

- τον **ΕΝΙΚΟ** αριθμό όταν έχουμε **ΕΝΑ** ουσιαστικό:
ο δάσκαλος
η τσάντα
το βιβλίο

- τον **ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ** αριθμό όταν έχουμε **ΠΟΛΛΑ** ουσιαστικά:
οι δάσκαλοι
οι τσάντες
τα βιβλία

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Χώρισε τα ουσιαστικά ανάλογα με τον αριθμό στον οποίο βρίσκονται:
οι μαθητές, τα παιχνίδια, η αυλή, τα παιδιά, το βάζο, το θρανίο, η αλεπού, οι δασκάλες

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός

2. Βάλε στα κενά τα ουσιαστικά στον πληθυντικό αριθμό:

Είμαι μαθητής. —————> Είμαστε _____ .
Γράφεις το μάθημα. —————> Γράφετε _____ .
Ο κήπος είναι όμορφος. —————> _____ είναι όμορφοι.

ΤΑ ΓΕΝΗ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Τα άρθρα μας δείχνουν τα γένη των ουσιαστικών. Τα γένη των ουσιαστικών είναι **τρία (3)** :

- **αρσενικό: Ο** δάσκαλος
- **θηλυκό: η** τάξη
- **ουδέτερο: ΤΟ** σχολείο

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψε τα άρθρα που λείπουν (χρησιμοποίησε τα **οριστικά**):

___ αέρας, ___ φωτιά, ___ τόπι, ___ καιρός, ___ ελιά,
___ μολύβι, ___ δασκάλα, ___ βοσκός

2. Χώρισε τα παρακάτω ουσιαστικά στα τρία γένη:

ο κήπος, το λουλούδι, η πόρτα, ο Νίκος, το σπίτι, η Φανή,
ο γιατρός, η τσάντα, το σχολείο, ο πίνακας, το φύλλο

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ

3. Γράψε το θηλυκό δίπλα στο αρσενικό:

ο δάσκαλος → _____
ο μαθητής → _____
ο φίλος → _____
ο διευθυντής → _____

ΜΑΘΗΜΑ 15^ο

ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Κύρια ονόματα είναι τα ουσιαστικά, που μας φανερώνουν ορισμένο πρόσωπο, ζώο, φυτό ή πράγμα.

Γράφονται με **κεφαλαίο**. Π.χ. Νίκος, Αθηνά, Πάσχα, Αζόρ .....

Κοινά ονόματα είναι τα ουσιαστικά, που μας φανερώνουν όλα τα πρόσωπα, τα ζώα, τα φυτά ή τα πράγματα από κάθε είδος.

Π.χ. σκύλος, αγόρι, πόλη ..... Γράφονται με **μικρό** γράμμα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Χώρισε τα παρακάτω ουσιαστικά σε **κύρια** και **κοινά** :

μαθητής, Μίμης, αδερφός, Άννα, κορίτσι, βουνό, Όλυμπος, Κυριακή, ημέρα, γιορτή, Χριστούγεννα, χώρα, Ελλάδα, Ιταλία

Κύρια ονόματα —————> .....

.....

Κοινά ονόματα —————> .....

.....

2. Ένωσε με μια γραμμή τα κύρια με τα κοινά ονόματα που ταιριάζουν:

αγόρι	*	*	Ελλάδα
κορίτσι	*	*	Γιάννης
γιορτή	*	*	Κυριακή
μήνας	*	*	Ξένια
ημέρα	*	*	Αθήνα
πόλη	*	*	Πάσχα
χώρα	*	*	Ιούνιος

ΜΑΘΗΜΑ 16^ο

ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Με κεφαλαίο γράφουμε το πρώτο γράμμα στα **κύρια ονόματα**.

Κύρια ονόματα είναι:

- ✓ **Των ανθρώπων (ονόματα και επίθετα):** Κατερίνα, Αντρέας, Μελάς, Νικολάου ...
- ✓ **Των ζώων:** Ντικ, Μαξ, Ντορής ...
- ✓ **Των ημερών και των μηνών:** Κυριακή, Ιούνιος, Μάρτιος ...
- ✓ **Των γιορτών:** Πάσχα, Χριστούγεννα ...
- ✓ **Των πόλεων, κρατών, χωριών, βουνών, ποταμών κ.λ.π. :** Αθήνα, Ελλάδα, Αξίος, Όλυπος ...
- ✓ **Οι λέξεις Θεός, Χριστός, Παναγία, Άγιος, Άγία ...**

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Απάντησε στις ερωτήσεις:

Ποιο είναι το όνομά σου; _____
Ποια είναι η διεύθυνσή σου; _____
Σε ποια μέρη πήγες το καλοκαίρι; _____
Πότε έχεις τη γιορτή σου; _____

2. Αντίγραψε το παρακάτω κείμενο και διόρθωσε τα λάθη που έγιναν:

Ο γείτονάς μας ο κύριος αντώνης, από την άνδρο, είναι καπετάνιος σ' ένα πλοίο, τον «άγιο νικόλαο». ταξιδεύει κάθε παρασκευή από τον πειραιά στην κρήτη.

ΣΥΝΩΝΥΜΑ – ΑΝΤΙΘΕΤΑ – ΣΥΝΘΕΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Συνώνυμα ή συνώνυμες λέξεις είναι τα ουσιαστικά, που σημαίνουν το ίδιο πράγμα: π.χ. πλοίο, καράβι, βαπόρι.

Αντίθετα ή αντίθετες λέξεις είναι τα ουσιαστικά, που μας φανερώνουν δυο αντίθετα πράγματα: π.χ. ημέρα – νύχτα.

Σύνθετα ή σύνθετες λέξεις είναι τα ουσιαστικά, που γίνονται από δυο λέξεις: π.χ. Σάββατο + Κυριακή = Σαββατοκύριακο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψε **συνώνυμες** λέξεις:

μητέρα → _____
πατέρας → _____
κρεοπώλης → _____
παντοπώλης → _____

2. Γράψε **αντίθετες** λέξεις:

φως → _____, πρωί → _____, αρχή → _____,
αγόρι → _____

3. Φτιάξε **σύνθετες** λέξεις:

χιόνι + πόλεμος = _____
χαρτί + πόλεμος = _____
πέτρα + πόλεμος = _____

Ο ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

Μια **συλλαβή** μπορεί να είναι:

- ένα φωνήεν μόνο του
  - ένα δίψηφο φωνήεν μόνο του
  - ένας συνδυασμός αυ, ευ μόνος του
  - ένας δίφθογγος μόνος του
- } ή μαζί με 1 ή περισσότερα σύμφωνα

Πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές;

- * Ένα φωνήεν μόνο του έχει δικιά του συλλαβή: ά – νε – μος
- * Τα δίψηφα φωνήεντα, οι συνδυασμοί και οι δίφθογγοι έχουν δικιά τους συλλαβή: εί – ναι, αυ – τός
- * Ένα σύμφωνο ανάμεσα σε δυο φωνήεντα πηγαίνει πάντα με το δεύτερο φωνήεν: ώρα → ώ – ρα
- * Δυο φωνήεντα (άσχετα μεταξύ τους) κάνουν ξεχωριστές συλλαβές: αέρας → α – έ – ρας
- * Δυο όμοια σύμφωνα χωρίζονται πάντα: Ελλάδα → Ελ – λα – δα, γράμμα → γράμ – μα
- * Τα δίψηφα σύμφωνα δε χωρίζονται ποτέ: κοντά → κο – ντά
- * Δε χωρίζονται ποτέ τα ζευγαράκια συμφώνων, όταν από αυτά αρχίζει ελληνική λέξη: καρέκλα → κα – ρέ – κλα (κλουβί), διαφορετικά χωρίζονται: αδερφός → α – δερ – φός (από ρφ δεν αρχίζει λέξη).

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

(Μαθαίνω ορθογραφία)

ΕΝΑ

ΠΟΛΛΑ

Προσέχω: ο σκύλος → οι σκύλοι
τον κήπο → των κήπων

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε από το ένα στα πολλά και το αντίθετο:

ΕΝΑ

ΠΟΛΛΑ

ο κήπος → _____
ο τοίχος → _____
_____ ← _____
_____ ← _____
οι λύκοι
οι φίλοι

2. Συμπλήρωσε την πρόταση με το ουσιαστικό που λείπει, όπως στο παράδειγμα:

Για τον ένα

Για τους πολλούς

Σκαλίζω τον κήπο.
Ασπρίζω τον τοίχο.
Γνωρίζω τον άνθρωπο.
Βλέπω τον ταχυδρόμο.

Τα λουλούδια των κήπων.
Τα χρώματα των _____.
Τα πρόσωπα των _____.
Οι φωνές των _____.

ΜΑΘΗΜΑ 20^ο

ΘΗΛΥΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

(Μαθαίνω ορθογραφία)

Προσέχω: **ΕΝΑ** **ΠΟΛΛΑ**
της μητέρας τις μητέρες
η αυλή οι αυλές

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε από το ένα στα πολλά και το αντίθετο:

<u>ΕΝΑ</u>	<u>ΠΟΛΛΑ</u>
η φωνή →	_____
_____ ←	οι βρύσες
_____ ←	οι γραμμές
η βροχή →	_____

2. Βάλε της (στον ενικό) και τις (στον πληθυντικό):

Οι βοσκοί είδαν τ__ς φλόγες τ__ς φωτιάς από τ__ς κορυφές των βουνών.

Τα νερά τ__ς βροχής πότισαν τα λουλούδια τ__ς αυλής.

Ακούω τ__ς σταγόνες τ__ς βροχής, που πέφτουν στ__ς σκεπές των σπιτιών.

ΜΑΘΗΜΑ 21^ο

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

(Μαθαίνω ορθογραφία)

Τα ουδέτερα ουσιαστικά στο τέλος θέλουν **-ι** ή **-ο**.

Π.χ. το παιδί, το βουνό. (Όμως, το βράδυ).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψε τα ουσιαστικά από τον ενικό στον πληθυντικό και το αντίθετο.

ΕΝΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
το σπίτι	→	_____
_____	←	τα μάτια
_____	←	τα βουνά
το άλογο	→	_____
_____	←	τα νερά
_____	←	τα ξύλα
το πόδι	→	_____
το χωριό	→	_____

2. Γράφω τις προτάσεις στον ενικό, όπως το παράδειγμα.

- Κόβουμε με τα μαχαίρια.
Κόβω με το μαχαίρι.
- Καρφώνουμε με τα σφυριά.

-
- Πλενόμαστε με τα σαπούνια.
-

ΜΑΘΗΜΑ 22^ο

Μαθαίνω να κλίνω τα ουσιαστικά .

Α. Αρσενικά

Ενικός αριθμός

ο	πίνακας	μαθητής	λαγός
του	πίνακα	μαθητή	λαγού
το(ν)	πίνακα	μαθητή	λαγό
--	πίνακα	μαθητή	λαγέ

Πληθυντικός αριθμός

οι	πίνακες	μαθητές	λαγοί
των	πινάκων	μαθητών	λαγών
τους	πίνακες	μαθητές	λαγούς
--	πίνακες	μαθητές	λαγοί

ΑΣΚΗΣΗ

Προσπάθησε να κλίνεις κι εσύ τα παρακάτω ουσιαστικά:
(Βλέποντας τα παραδείγματα να τα γράφεις. Θα τα μάθουμε σιγά – σιγά απ' έξω με την επανάληψη)

Ενικός αριθμός

ο	γυμναστής	βοσκός	γιατρός	φύλακας
του				
το				
--				

Πληθυντικός αριθμός

οι				
των				
τους				
--				

ΜΑΘΗΜΑ 23^ο

Μαθαίνω να κλίνω τα ουσιαστικά.

B. Θηλυκά

Ενικός αριθμός

η	χαρά	ζωή	τέχνη	ώρα
της	χαράς	ζωής	τέχνης	ώρας
τη(ν)	χαρά	ζωή	τέχνη	ώρα
--	χαρά	ζωή	τέχνη	ώρα

Πληθυντικός αριθμός

οι	χαρές	ζωές	τέχνες	ώρες
των	χαρών	ζωών	τεχνών	ωρών
τις	χαρές	ζωές	τέχνες	ώρες
--	χαρές	ζωές	τέχνες	ώρες

ΑΣΚΗΣΗ

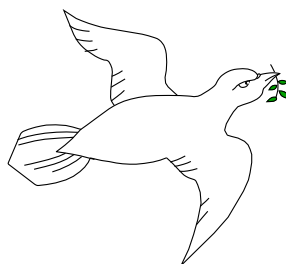
Κλίνε κι εσύ τα παρακάτω θηλυκά ουσιαστικά:

Ενικός αριθμός

η	φωνή	τροφή	φωλιά	πηγή	χώρα
της					
τη(ν)					
--					

Πληθυντικός αριθμός

οι					
των					
τις					
--					

ΜΑΘΗΜΑ 24^ο

Μαθαίνω να κλίνω τα ουσιαστικά.

Γ. Ουδέτερα

Ενικός αριθμός

το	βουνό	παιδί	βιβλίο	λουλούδι
του	βουνού	παιδιού	βιβλίου	λουλουδιού
το	βουνό	παιδί	βιβλίο	λουλούδι
--	βουνό	παιδί	βιβλίο	λουλούδι

Πληθυντικός αριθμός

τα	βουνά	παιδιά	βιβλία	λουλούδια
των	βουνών	παιδιών	βιβλίων	λουλουδιών
τα	βουνά	παιδιά	βιβλία	λουλούδια
--	βουνά	παιδιά	βιβλία	λουλούδια

ΑΣΚΗΣΗ

Κλίνε κι εσύ τα παρακάτω ουδέτερα ουσιαστικά:

Ενικός αριθμός

το	νερό	αυτί	χωριό	μάτι	μολύβι
του					
το					
--					

Πληθυντικός αριθμός

τα					
των					
τα					
--					

ΜΑΘΗΜΑ 25^ο

ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα είναι οι λέξεις που μας φανερώνουν ότι κάποιος κάτι κάνει ή κάτι παθαίνει.

Π.χ. Εγώ γράφω την άσκηση. (κάτι κάνω)

Π.χ. Εσύ πλένεσαι κάθε βράδυ. (κάτι παθαίνεις)

Τα ρήματα έχουν 2 αριθμούς: τον **ενικό** και τον **πληθυντικό**.
Έχουν και 3 πρόσωπα: το **α'** (πρώτο), το **β'** (δεύτερο) και το **γ'** (τρίτο).

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
α' πρόσωπο	εγώ	εμείς
β' πρόσωπο	εσύ	εσείς
γ' πρόσωπο	αυτός	αυτοί

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπλήρωσε τα κενά με τα ρήματα της παρένθεσης, αλλά να τα βάλεις στο πρόσωπο που πρέπει:

(παιίζω, αγαπώ, γράφω, πλένω)

Ο μαθητής _____ την άσκηση.

Τα παιδιά _____ μπάλα.

Εμείς _____ τους γονείς μας.

Εσείς _____ τα χέρια σας πριν το φαγητό.

2. Συμπλήρωσε τα πρόσωπα που λείπουν:

_____ παίζω, _____ τρέχουμε, _____ γράφεις,

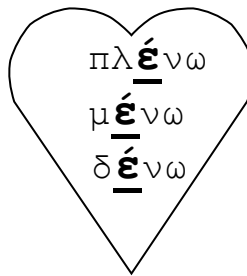
_____ αγοράζετε, _____ ανοίγει, _____ διαβάζουν.

ΜΑΘΗΜΑ 26^ο

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΡΗΜΑΤΩΝ

1. Τα ρήματα σε -ώνω, γράφονται με ω: παγώνω, κρυώνω ...
2. Τα ρήματα σε -αίνω, γράφονται με αι: μπαινώ, πηγαινώ ...

Εκτός από τα ρήματα:

3. Τα ρήματα σε -εύω, γράφονται με ευ: χαζεύω, μαζεύω ...

Εκτός από το ρήμα:

κλέβω

4. Τα ρήματα σε -ίζω, γράφονται με ι: ποτίζω, σκαλίζω ...

Εκτός από τα ρήματα:

	δαν <u>εί</u> ζω	
	δακρ <u>ύ</u> ζω	
	αθρ <u>οί</u> ζω	
	πρ <u>ή</u> ζω ...	

ΑΣΚΗΣΗ

Να μάθεις πολύ καλά τους κανόνες της ορθογραφίας των ρημάτων.

ΜΑΘΗΜΑ 28^ο

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

- Μερικά ρήματα αναφέρονται (μιλούν) σε κάτι που γίνεται **ΤΩΡΑ**:
Τώρα **εγώ ποτίζω** τα λουλούδια.
- Άλλα ρήματα σε κάτι που έγινε **ΧΘΕΣ**:
Χθες **εγώ πότισα** τα λουλούδια.
- Και άλλα ρήματα σε κάτι που θα γίνει **ΑΥΡΙΟ**:
Αύριο **εγώ θα ποτίσω** τα λουλούδια.

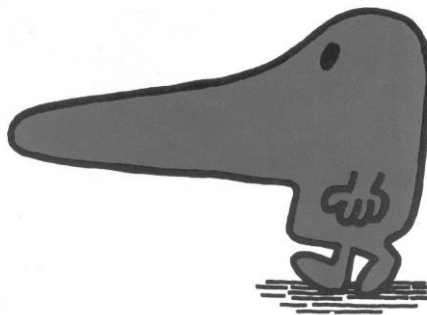
Γι' αυτό το λόγο τα ρήματα έχουν **8 ΧΡΟΝΟΥΣ**, που άλλοι μιλούν για το **ΤΩΡΑ**, άλλοι για το **ΧΘΕΣ** και άλλοι για το **ΑΥΡΙΟ**.

Οι **8 ΧΡΟΝΟΙ** των ρημάτων είναι:

- Ενεστώτας
- Παρατατικός
- Αόριστος
- Μέλλοντας Εξακολουθητικός
- Μέλλοντας Συνοπτικός
- Παρακείμενος
- Υπερσυντέλικος
- Μέλλοντας Συντελεσμένος

ΑΣΚΗΣΗ

Να αντιγράψεις 2 φορές τους 8 χρόνους των ρημάτων στο τετράδιο Εργασιών και να τους μάθεις απ' έξω.

ΜΑΘΗΜΑ 29^ο

Η ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

(υποκείμενο και ρήμα)

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ λέγεται εκείνο για το οποίο γίνεται λόγος στην πρόταση.

Το υποκείμενο το βρίσκουμε αν ρωτήσουμε: **ποιος; ποια; ποιο; - ποιοι; ποιες; ποια;**

Π.χ. Ο μαθητής διαβάζει.

ποιος; → ο μαθητής
↓
υποκείμενο

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υπογράμμισε το υποκείμενο στις προτάσεις:

Ο Νίκος παίζει. Η γιαγιά πλέκει.
Το μωρό κοιμάται. Τα χελιδόνια ήρθαν.

2. Βάλε όποιο υποκείμενο ταιριάζει και φτιάξε πρόταση:

(το πουλί, ο γεωργός, ο δάσκαλος, ο μύλος, ο αέρας, ο ήλιος).

_____	φυσάει.	_____	λάμπει.
_____	πειτάει.	_____	αλέθει.
_____	σπέρνει.	_____	διδάσκει.

(Άρχισε με κεφαλαίο τις προτάσεις ;)

ΜΑΘΗΜΑ 30^ο

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

(συνέχεια)

Οι 8 χρόνοι μας δείχνουν:

1. **ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ**: κάτι που γίνεται **ΤΩΡΑ**.
Π.χ. Εγώ γράφω την άσκηση.
2. **ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ**: κάτι που γινόταν **ΧΤΕΣ** συνέχεια, για πολλή ώρα.
Π.χ. Εγώ όλο το πρωί έγραφα την άσκηση.
3. **ΑΟΡΙΣΤΟΣ**: κάτι που έγινε **ΧΤΕΣ** για μια στιγμή.
Π.χ. Εγώ έγραψα την άσκηση γρήγορα.
4. **ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ**: κάτι που θα γίνεται **ΑΥΡΙΟ** για πολλή ώρα.
Π.χ. Εγώ θα γράφω την άσκηση όλη μέρα.
5. **ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ**: κάτι που θα γίνει **ΑΥΡΙΟ** για μια στιγμή.
Π.χ. Εγώ θα γράψω γρήγορα την άσκηση.
6. **ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ**: κάτι που έχει γίνει **ΩΣ ΤΩΡΑ**.
Π.χ. Εγώ έχω γράψει την άσκηση και παίζω.
7. **ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ**: κάτι που είχε γίνει **ΧΤΕΣ** πριν γίνει κάτι άλλο.
Π.χ. Εγώ είχα γράψει την άσκηση πριν έρθεις.
8. **ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ**: κάτι που θα γίνει **ΑΥΡΙΟ** μετά από κάτι άλλο.
Π.χ. Εγώ θα έχω γράψει την άσκηση μέχρι να μιλήσεις.

ΠΡΟΣΟΧΗ !!! Να μη μάθεις **ΤΙΠΟΤΑ** απ' έξω.
Θα μαθαίνουμε σιγά - σιγά ένα - ένα χρόνο!

ΜΑΘΗΜΑ 32^ο

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Ο *Παρατατικός* είναι ο χρόνος που μας δείχνει ότι κάτι γινόταν **ΧΘΕΣ** συνέχεια για πολλή ώρα.

Ο Παρατατικός μοιάζει πολύ με τον Ενεστώτα:

εγώ ποτί <u>ζ</u> ω	(ενεστώτας →	τώρα)
↓		
εγώ πότι <u>ζ</u> α	(παρατατικός →	χθες, για πολλή ώρα)

Για να βρίσκεις εύκολα τον ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟ να λες από μέσα σου τις «μαγικές λέξεις»:

«Χθες, όλη μέρα...»

π.χ. Ενεστώτας → εγώ κρυώνω

Παρατατικός → (χθες, όλη τη μέρα) εγώ κρύωνα

Ο Παρατατικός της ενεργητικής φωνής

εγώ	έπαι <u>ζ</u> α	εγώ	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> α
εσύ	έπαι <u>ζ</u> ες	εσύ	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> ες
αυτός	έπαι <u>ζ</u> ε	αυτός	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> ε
εμείς	παι <u>ζ</u> α <u>μ</u> ε	εμείς	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> α <u>μ</u> ε
εσείς	παι <u>ζ</u> α <u>τ</u> ε	εσείς	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> α <u>τ</u> ε
αυτοί	έπαι <u>ζ</u> α <u>ν</u>	αυτοί	πη <u>δ</u> ού <u>σ</u> α <u>ν</u>

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις τα ρήματα:

εγώ	έγρα <u>φ</u> α	εγώ	τρ <u>υ</u> πού <u>σ</u> α

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Ο **Αόριστος** είναι ο χρόνος που μας δείχνει ότι κάτι έγινε **ΧΘΕΣ** για μια στιγμή.

Μπορείς να τον σχηματίσεις έτσι:

Ενεστώτας	⇒	π ο τ ί ζ <u>ω</u>
		↓
Παρατατικός	⇒	π ό τ ι ζ <u>α</u>
		↓
Αόριστος	⇒	π ό τ ι <u>σ</u> <u>α</u>

Π.χ. (χθες για μια στιγμή) → Εγώ διάβασα ένα βιβλίο.
Εγώ πλύθηκα μόνος μου.

Ο Αόριστος της ενεργητικής φωνής

εγώ έπαιξα	εγώ πήδησα
εσύ έπαιξες	εσύ πήδησες
αυτός έπαιξε	αυτός πήδησε
εμείς παίξαμε	εμείς πηδήσαμε
εσείς παίξατε	εσείς πηδήσατε
αυτοί έπαιξαν	αυτοί πήδησαν

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις τα ρήματα:

εγώ έγραψα	εγώ τρύπησα

ΑΟΡΙΣΤΟΣ (συνέχεια)

Μερικά ρήματα έχουν περίεργο **Αόριστο**:

Ενεστώτας		Αόριστος
εγώ παίρνω	→	εγώ πήρα
εγώ πηγαίνω	→	εγώ πήγα
εγώ έρχομαι	→	εγώ ήρθα
εγώ βλέπω	→	εγώ είδα
εγώ λέω	→	εγώ είπα
εγώ περνώ	→	εγώ πέρασα
εγώ βγαίνω	→	εγώ βγήκα
εγώ μένω	→	εγώ έμεινα
εγώ στέλνω	→	εγώ έστειλα
εγώ πλένω	→	εγώ έπλυνα

ΑΣΚΗΣΗ

Να γράψεις τα παρακάτω ρήματα στον Παρατατικό και τον Αόριστο (μόνο στο α' πρόσωπο).

<u>Ενεστώτας</u>	<u>Παρατατικός</u>	<u>Αόριστος</u>
βγαίνω		
παίζω		
αγαπώ		
παίρνω		
περνώ		
διαβάζω		
πλένω		

ΜΑΘΗΜΑ 35°

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ

Ο **Μέλλοντας εξακολουθητικός** είναι ο χρόνος που μας δείχνει πως κάτι θα γίνει **ΑΥΡΙΟ** **όλη τη μέρα** (συνέχεια).

Είναι ίδιος με τον Ενεστώτα αν του προσθέσουμε μπροστά του τη λέξη **θα**. (Να θυμάσαι πως αυτοί οι δύο χρόνοι, ενεστώτας – εξακολουθητικός, αρχίζουν από **Ε**, είναι ξαδελφάκια!)

Π.χ. Ενεστώτας → εγώ παίζω, εγώ λούζομαι.
Μέλλοντας Εξακολουθητικός → εγώ **θα** παίζω, εγώ **θα** λούζομαι

ΠΡΟΣΕΧΕ! Σε όλους τους Μέλλοντες βάζουμε τη λέξη **θα**.

Ο **Μέλλοντας συνοπτικός** μας δείχνει πως κάτι θα γίνει **ΑΥΡΙΟ** για **μια στιγμή**. Μοιάζει με τον Αόριστο.

Π.χ. Αόριστος → εγώ έπαιξα, εγώ λούστηκα
Μέλλοντας Συνοπτικός → εγώ **θα** παίζω, εγώ **θα** λουστώ

Ο Μέλλοντας Εξακολουθητικός και ο Μέλλοντας Συνοπτικός της ενεργητικής φωνής

Μέλλοντας Εξακολουθητικός

θα παίζω   θα πηδώ
θα παίζεις   θα πηδάς
θα παίζει   θα πηδά
θα παίζουμε   θα πηδάμε
θα παίζετε   θα πηδάτε
θα παίζουν   θα πηδούν

Μέλλοντας Συνοπτικός

θα παίξω   θα πηδήσω
θα παίζεις   θα πηδήσεις
θα παίξει   θα πηδήσει
θα παίζουμε   θα πηδήσουμε
θα παίξετε   θα πηδήσετε
θα παίξουν   θα πηδήσουν

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις στο τετράδιο *Εργασιών* στους 2 Μέλλοντες τα ρήματα:
εγώ καθαρίζω, εγώ περπατώ.

Τα βοηθητικά ρήματα ΕΧΩ και ΕΙΜΑΙ

Τα ρήματα **ΕΧΩ** και **ΕΙΜΑΙ** τα λέμε βοηθητικά γιατί μας βοηθούν να φτιάχνουμε μερικούς χρόνους:

Π.χ. τον παρακείμενο: έχω ποτίσει
τον υπερσυντέλικο: είχα ποτίσει
το μέλλοντα συντελεσμένο: θα έχω ποτίσει

ΕΧΩ

Ενεστώτας

εγώ έχω
εσύ έχεις
αυτός έχει
εμείς έχουμε
εσείς έχετε
αυτοί έχουν

Παρατατικός

εγώ είχα
εσύ είχες
αυτός είχε
εμείς είχαμε
εσείς είχατε
αυτοί είχαν

Μέλλοντα Εξακολουθητικός

εγώ θα έχω
εσύ θα έχεις
αυτός θα έχει
εμείς θα έχουμε
εσείς θα έχετε
αυτοί θα έχουν

ΕΙΜΑΙ

Ενεστώτας

εγώ είμαι
εσύ είσαι
αυτός είναι
εμείς είμαστε
εσείς είστε
αυτοί είναι

Παρατατικός

εγώ ήμουν
εσύ ήσουν
αυτός ήταν
εμείς ήμασταν
εσείς ήσαταν
αυτοί ήταν

Μέλλοντα Εξακολουθητικός

εγώ θα είμαι
εσύ θα είσαι
αυτός θα είναι
εμείς θα είμαστε
εσείς θα είστε
αυτοί θα είναι

(Αυτά τα ρήματα έχουν μόνο 3 χρόνους!)

ΑΣΚΗΣΗ

Να τα μάθεις πολύ καλά ΑΠ' ΕΞΩ και ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ – ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ – ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ

Τους 3 τελευταίους χρόνους τους φτιάχνουμε με τα βοηθητικά ρήματα στους 3 χρόνους τους.

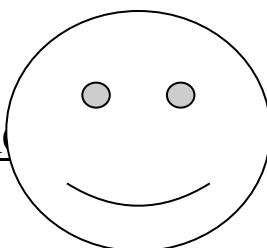
Ενεργητική φωνή

<u>Παρακείμενος</u> :	έχω ποτίσει	έχω αγαπήσει
<u>Υπερσυντέλικος</u> :	είχα ποτίσει	είχα αγαπήσει
<u>Μέλλοντας Συντελεσμένος</u> :	θα έχω ποτίσει	θα έχω αγαπήσει

ΑΣΚΗΣΗ

<u>Ενεστώτας</u>	<u>Παρακείμενος</u>	<u>Υπερσυντέλικος</u>	<u>Μέλλοντας Συντελεσμένος</u>
αρχίζω			
τρέχω			
πηδώ			
ρωτώ			
δένω			
ράβω			
χτυπώ			
κρυώνω			
τρυπώ			
αγοράζω			

ΜΑ

ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Επίθετα είναι οι λέξεις που μας δείχνουν μια ιδιότητα των ουσιαστικών (πώς είναι δηλαδή τα ουσιαστικά).

Π.χ. **κοντός** άνθρωπος
όμορφη τάξη
καλό παιδί

Κάθε επίθετο έχει 3 γένη: **αρσενικό, θηλυκό** και **ουδέτερο**.

Π.χ. ο καλός, η καλή, το καλό
ο ωραίος, η ωραία, το ωραίο

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψε δίπλα σε κάθε ουσιαστικό ένα επίθετο:

_____ ουρανός, _____ παιχνίδι,
_____ τσάντα, _____ βιβλίο,
_____ μάθημα, _____ φαγητό,
_____ τάξη, _____ άνθρωπος.

2. Γράψε τα 3 γένη των παρακάτω επιθέτων:

ο έξυπνος, η _____, το _____
ο πονηρός, η _____, το _____
ο νέος, η _____, το _____
ο πλούσιος, η _____, το _____
ο καθαρός, η _____, το _____

ΚΛΙΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα επίθετα κλίνονται όπως και τα ουσιαστικά:

Ενικός αριθμός

ο καλός μαθητής	η μεγάλη χαρά	το μικρό παιδί
του καλού μαθητή	της μεγάλης χαράς	του μικρού παιδιού
τον καλό μαθητή	τη μεγάλη χαρά	το μικρό παιδί
-- καλέ μαθητή	-- μεγάλη χαρά	-- μικρό παιδί

Πληθυντικός αριθμός

οι καλοί μαθητές	οι μεγάλες χαρές	τα μικρά παιδιά
των καλών μαθητών	των μεγάλων χαρών	των μικρών παιδιών
τους καλούς μαθητές	τις μεγάλες χαρές	τα μικρά παιδιά
-- καλοί μαθητές	-- μεγάλες χαρές	-- μικρά παιδιά

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις τα παρακάτω επίθετα και ουσιαστικά:

Ενικός αριθμός

ο όμορφος κήπος	η κόκκινη καρδιά
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Πληθυντικός αριθμός

οι _____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

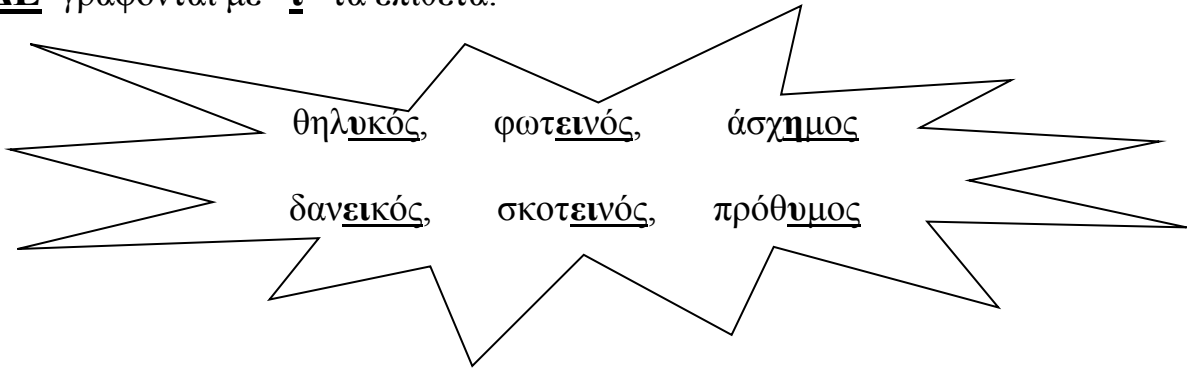

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

- Τα επίθετα σε -ικός, -ινός, -ιμος γράφονται με ι :

Π.χ. ηλεκτρικός, βραδινός, φρόνιμος.

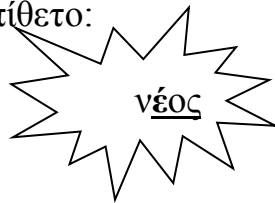
ΔΕ γράφονται με ι τα επίθετα:

- Τα επίθετα σε -αίος γράφονται με αι :

Π.χ. ωραίος

ΔΕ γράφεται με αι το επίθετο:

- Όλα τα επίθετα σε -ωτός, -ωπός γράφονται με ω :

Π.χ. καμαρωτός, κιτρινωπός

ΑΣΚΗΣΗ

Να μάθεις τους κανόνες ΑΠ' ΕΞΩ και ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ!

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ

Οι Μετοχές είναι κάποιιοι τύποι (μορφές) των ρημάτων.

Οι μετοχές της ενεργητικής φωνής τελειώνουν σε **-οντας** ή **-ώντας** και οι μετοχές της παθητικής φωνής μοιάζουν με τα επίθετα και τελειώνουν σε **-μένος, -μένη, -μένο**.

Π.χ. σε -οντας (-ώντας) σε -μένος, -μένη, -μένο

ζαλίζω → ζαλιζοντας ζαλιζομαι → ο ζαλισμένος,
η ζαλισμένη,
το ζαλισμένο

χτυπώ → χτυπώντας χτυπιέμαι → ο χτυπημένος,
η χτυπημένη,
το χτυπημένο

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το -οντας, όταν δεν τονίζεται, θέλει ο.
Το -ώντας, όταν τονίζεται, θέλει ω.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάλε ο ή ω και τόνο στις παρακάτω μετοχές:

Ρωτ_ντας, τρεχ_ντας, τηλεφων_ντας, δεν_ντας, γραφ_ντας,
διαβαζ_ντας, πηδ_ντας, αγαπ_ντας, τραβ_ντας, τριβ_ντας.

2. Φτιάξε μετοχές σε -οντας (-ώντας) και σε -μένος, -μένη, -μένο:

ποτίζω → _____ ρωτώ → _____

ποτίζομαι → _____, _____, _____

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ (Βαθμοί επιθέτων)

Πολλές φορές, όταν συγκρίνουμε ουσιαστικά, βάζουμε το επίθετο σε διαφορετικούς τύπους.

- Π.χ. - Ο Κώστας είναι ψηλός. (δεν υπάρχει σύγκριση)
- Ο Κώστας είναι ψηλότερος από τον Αντρέα. (σύγκριση)
ή (Ο Κώστας είναι πιο ψηλός από τον Αντρέα)
- Ο Κώστας είναι ψηλότατος. (σύγκριση με όλους)
ή (Ο Κώστας είναι ο πιο ψηλός στην τάξη)

Οι τύποι αυτοί είναι οι βαθμοί των επιθέτων και είναι 3:

Ο θετικός, ο συγκριτικός, και ο υπερθετικός.

α) Ο Θετικός βαθμός, (είναι τα επίθετα που ξέρουμε), μας δείχνει πώς είναι το ουσιαστικό: ψηλός.

β) Ο Συγκριτικός βαθμός συγκρίνει δυο ουσιαστικά: ψηλότερος
Ο Γιάννης είναι ψηλότερος από εμένα.

γ) Ο Υπερθετικός βαθμός μας δείχνει πως το ουσιαστικό είναι στο μεγαλύτερο βαθμό απ' όλα τ' άλλα ουσιαστικά: ψηλότατος
Ο Γιάννης είναι ψηλότατος.

Σχηματισμός παραθετικών

1. Ο Θετικός βαθμός είναι τα γνωστά σου επίθετα: καλός, όμορφος, ψηλός, άσχημος ...
2. Ο Συγκριτικός βαθμός τελειώνει σε -τερος, -τερη, -τερο ή γίνεται με τις λέξεις: πιο + θετικός βαθμός:
καλύτερος ή πιο καλός
ομορφότερος ή πιο όμορφος
ψηλότερος ή πιο ψηλός
3. Ο Υπερθετικός βαθμός τελειώνει σε -τατος, -τατη, -τατο ή γίνεται με τις λέξεις: ο πιο + θετικός βαθμός:
ομορφότατος ή ο πιο όμορφος
ψηλότατος ή ο πιο ψηλός

ΑΣΚΗΣΗ

Φτιάξε τους 3 βαθμούς των επιθέτων, όπως το παράδειγμα:
(~~όμορφος~~, νέος, χαμηλός, αθώος, ωραίος)

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
όμορφος →	ομορφότερος	ομορφότατος
→	<u>πιο</u> όμορφος	<u>ο πιο</u> όμορφος
νέος →		
→		
χαμηλός →		
→		
αθώος →		
→		
ωραίος →		
→		

ΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Τα αριθμητικά επίθετα μας δείχνουν έναν αριθμό (πλήθος) ή μια σειρά (τάξη). Π.χ. τρία, εκατό (αριθμός)
δεύτερος, τρίτος (σειρά)

Τα χωρίζουμε σε 2 ομάδες:

1. **Απόλυτα** είναι τα επίθετα που μας δείχνουν έναν αριθμό: ένας, τρία, έξι ...
2. **Τακτικά** είναι τα επίθετα που μας δείχνουν μια σειρά: πρώτος, τρίτος, έκτος ...

Μαθαίνω καλά τα αριθμητικά (και ορθογραφία)

Αριθμός	Απόλυτο αριθμητικό	Τακτικό αριθμητικό
1	ένας-μία- ένα	*πρώτος, -η, -ο
2	δύο-δυο	δεύτερος, -η, -ο
3	τρεις-τρία	τρίτος, -η, -ο
4	τέσσερις-τέσσερα	τέταρτος, -η, -ο
5	πέντε	πέμπτος, -η, -ο
6	έξι	έκτος, -η, -ο
7	επτά	έβδομος, -η, -ο
8	οκτώ	όγδοος, -η, -ο
9	εννιά-εννέα	ένατος, -η, -ο
10	δέκα	δέκατος, -η, -ο
11	έντεκα	εντέκατος, -η, -ο
12	δώδεκα	δωδέκατος, -η, -ο
13	δεκατρία	δέκατος τρίτος, -η, -ο
20	είκοσι	εικοστός, -ή, -ό

***πρώτος, -η, -ο** : σημαίνει πως αυτά έχουν 3 γένη:
ο πρώτος, η πρώτη, το πρώτο

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Επιρρήματα είναι οι λέξεις που πηγαίνουν κοντά στα ρήματα και τα βρίσκουμε αν ρωτήσουμε:

Πότε; Χτες, σήμερα αύριο, τώρα, πριν, έπειτα, αμέσως, κ.ά.

Πού; Έξω, μέσα, εδώ, εκεί, πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά, κ.ά.

Πόσο; Πολύ, λίγο, καθόλου, αρκετά, κάμποσο, σχεδόν, κ.ά.

Πώς; Έτσι, αλλιώς, καλά, ωραία, αργά, γρήγορα, ναι, όχι, κ.ά.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις υπάρχουν 9 επιρρήματα. Να τα υπογραμμίσεις.

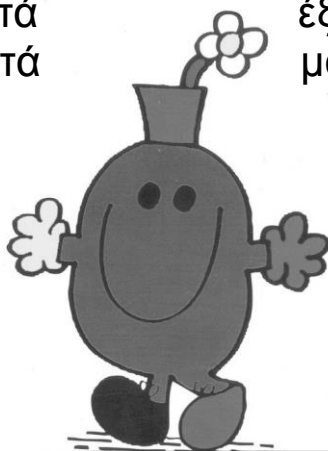
Στέκομαι λίγο, μπροστά στο φανάρι.

Τα αυτοκίνητα περνούν γρήγορα πάνω κάτω.

Κοιτάζω δεξιά – αριστερά και περνώ αμέσως, μόλις ανάψει το πράσινο φως.

2. Ένωσε τα αντίθετα:

ναι	μετά
μέσα	αριστερά
πριν	όχι
δεξιά	πίσω
κοντά	έξω
μπροστά	μακριά

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ Β' ΤΑΞΗ

..... σε 50 μαθήματα

Όνομα

2006 - 2007

Επιμέλεια ύλης: Κατερίνα Καραλή

ΜΑΘΗΜΑ 45^ο

ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

Θυμάσαι τα ρήματα της Παθητικής φωνής;

Είναι αυτά που τελειώνουν σε **-μαι** :

Π.χ. λούζομαι, κρατιέμαι, κ.λ.π.

Και αυτά τα ρήματα τα κλίνουμε στους 8 γνωστούς μας χρόνους:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

εγώ	λούζ <u>ομαι</u>	}	- <u>αι</u>
εσύ	λούζ <u>εσαι</u>		
αυτός	λούζ <u>εται</u>	}	- <u>ε</u>
εμείς	λουζ <u>όμαστε</u>		
εσείς	λούζ <u>εστε</u>	}	- <u>αι</u>
αυτοί	λούζ <u>ονται</u>		

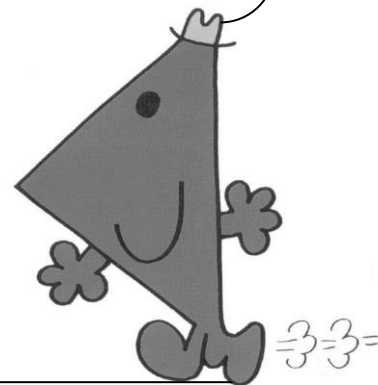
Πρόσεξε πότε γράφεις **-αι**
και πότε **-ε**.

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις στον Ενεστώτα τα ρήματα:

εγώ πλένομαι, εγώ βιάζομαι.

*	*
*	*
*	*
*	*
*	*
*	*

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Χθες όλη την ημέρα ...

εγώ   λουζόμουν
εσύ   λουζόσουν
αυτός   λουζόταν
εμείς   λουζόμαστε
εσείς   λουζόσαστε
αυτοί   λούζονταν

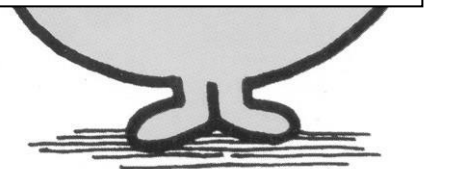
{ Πρόσεξε τις καταλήξεις! }

ΑΣΚΗΣΗ

Κλίνε τους Παρατατικούς:

εγώ πλενόμουν	εγώ γραφόμουν

εγώ ζαλιζόμουν	εγώ ραβόμουν

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Χθες για λίγο ή για μια στιγμή...

εγώ	λούστη <u>κα</u>	}	Πάντα με <u>-η</u>
εσύ	λούστη <u>κες</u>		
αυτός	λούστη <u>κε</u>		
εμείς	λουστή <u>καμε</u>		
εσείς	λουστή <u>κατε</u>		
αυτοί	λούστη <u>καν</u>		

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις στον **Αόριστο** τα παρακάτω ρήματα: εγώ πλένομαι, εγώ γράφομαι, εγώ λούζομαι, εγώ ράβομαι.

εγώ	εγώ

εγώ	εγώ

ΜΑΘΗΜΑ 48°

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ

Ο Μέλλοντας Εξακολουθητικός μοιάζει με τον Ενεστώτα και ο Μέλλοντας Συνοπτικός με τον Αόριστο.

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ

εγώ θα λούζομαι
εσύ θα λούζεσαι
αυτός θα λούζεται
εμείς θα λουζόμαστε
εσείς θα λούζεστε
αυτοί θα λούζονται

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ

εγώ θα λουστώ
εσύ θα λουστείς
αυτός θα λουστεί
εμείς θα λουστούμε
εσείς θα λουστείτε
αυτοί θα λουστούν

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις στο Μέλλοντα Εξακολουθητικό και στο Μέλλοντα Συνοπτικό το ρήμα: εγώ γράφομαι.

<u>ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ</u> <u>ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ</u>	<u>ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ</u> <u>ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ</u>
εγώ	εγώ

ΜΑΘΗΜΑ 49°

**ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ – ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ –
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ**

Οι 3 τελευταίοι χρόνοι γίνονται με τη βοήθεια των βοηθητικών ρημάτων **έχω** και **είμαι** :

Π.χ. έχω γραφτεί ή είμαι γραμμένος
(Το σχηματισμό των χρόνων με τη βοήθεια του είμαι θα τον μάθεις σε μεγαλύτερη τάξη.)

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ

εγώ έχω λουστεί
εσύ έχεις λουστεί
αυτός έχει λουστεί
εμείς έχουμε λουστεί
εσείς έχετε λουστεί
αυτοί έχουν λουστεί

εγώ είχα λουστεί
εσύ είχες λουστεί
αυτός είχε λουστεί
εμείς είχαμε λουστεί
εσείς είχατε λουστεί
αυτοί είχαν λουστεί

εγώ θα έχω λουστεί
εσύ θα έχεις λουστεί
αυτός θα έχει λουστεί
εμείς θα έχουμε λουστεί
εσείς θα έχετε λουστεί
αυτοί θα έχουν λουστεί

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις στους 3 χρόνους το ρήμα: **γράφομαι**

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ
έχω γραφτεί	είχα γραφτεί	θα έχω γραφτεί

ΜΑΘΗΜΑ 50^ο

ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ «ν»

Μια λέξη κρατάει το τελικό της «ν» (δηλαδή το τελευταίο της γράμμα), όταν η επόμενη λέξη αρχίζει:

1. από φωνήεν (α, ε, η, ι, ο, υ, ω)
2. από τα σύμφωνα : **κ, π, τ** (μπορείς να θυμάσαι τη λέξη **κάποτε)**
3. από τα δίψηφα σύμφωνα : **μπ**

ντ

γκ

τσ

τζ και

4. από τα διπλά σύμφωνα : **ξ**

ψ

π.χ. τον άνεμο
την τσατσάρα
τον ψαρά

τη βροχή
το γαύτη

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσεις τα κενά με τα άρθρα που πρέπει: **τον** ή **το** και **την** ή **τη**.

_____ βοσκό, _____ τσάντα, _____ δασκάλα, _____ ζάχαρη,
_____ αγελάδα, _____ ειρήνη, _____ ξυλοκόπο, _____ φούρναρη

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ
ΔΟΞΑ

ΜΑΘΗΜΑ 31^ο

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

Ο **Ενεστώτας** είναι ο χρόνος, που έχεις χρησιμοποιήσει πολλές φορές μέχρι τώρα και μας δείχνει κάτι που γίνεται **ΤΩΡΑ**:

Π.χ. Εγώ τώρα **διαβάζω** ένα βιβλίο.
Εγώ τώρα **λούζομαι** στο μπάνιο.

Ο Ενεστώτας της ενεργητικής φωνής

εγώ	παίζω	εγώ	πηδώ
εσύ	παίζεις	εσύ	πηδάς
αυτός	παίζει	αυτός	πηδά
εμείς	παίζουμε	εμείς	πηδάμε
εσείς	παίζετε	εσείς	πηδάτε
αυτοί	παίζουν	αυτοί	πηδούν

ΑΣΚΗΣΗ

Να κλίνεις τα ρήματα:

εγώ	γράφω	εγώ	τρυπώ

εγώ	αγαπώ	εγώ	ανοίγω